

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: *Miképpen ünnepelje a magyarság Petőfit?*

Forrás:

Szózat

Pop.
(Hely)

1921. 10. 23
(Idő)

(Köt. v. fiz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Petőfi Sándor

Idő

"1921"

Személy

Miképpen ünnepelje a magyarság Petőfit?

Rákosi Jenő, Herczeg Ferenc, Heinrich Gusztáv, Berzeviczy Albert, Négyessy László, Ferenczy Zoltán nyilatkozata

— A Szózat tudósítójától —

Hervadó lombok, sápadó napsugarak, hidegülő szelek jelzik a tél közellétét. Rövid néhány hét, pár hét múlva ránk köszönt ez év Szilvesztere. És emlékezzünk a száz év előtti Szilveszter éjszakára, melyen egy alföldi házacska bölcsőjében, isteni szikra titkos ragyogásával a lelkében, gügyögő kiseddel nézett az új világba, amelybe esőpent. Körülötte szendergett a magyar rónaság és ah, bizonyára gyönyörűséges sejtelem borzongása rázta meg a róna álmát. Az idén Szilveszter órájában kerek egy évszázada lesz, hogy megszületett Petőfi Sándor. Jött, viharzott, mint a termékenyítő nyári orkán, zengett, mint a csalóánytól hangos bűvös liget és eltűnt, mint egy dalolva ellobbanó égi meteor. Mit népe ezer éven át érzett, remélt, vágyott, szeretett és szenvedett, az az ő tündéri kobzán mind feljüngött, felsírt s az Alföld aranyos hullámzó tengere, a magyar folyók, roskadó csárdák, a magyar múlt, a magyar szabadság, a magyar föld és a magyar ég kitérte szerelmes odaadással előtte a maga édes és tündöklő arculatát és fölfedte rejtőz kincseit. Legyen az elkövetkezendő év a lelkesedés éve, a diadal, az öröm ünnepe, szóljon minden hegedű, minden dalos madár, minden öreg ember és apró kölyök, a pusztai szél és a vizek zugása, a virágok susogása és az őserdők zengése az ő hallhatatlan nagvságáról.

tán Petőfi kutatót, hogy nyilatkozzanak, miképpen képzelik a centennárium ünnepélyét? Körutunk eredményeként a nyilatkozatok alább következnek. Mindenik nyilatkozat meg egyezik abban, hogy az *ünnepségek súlypontja egy rendkívül olcsó és lehetőleg tökéletes Petőfi-kiadás kell, hogy legyen.* Egyéb részletekben eltérések mutatkoznak, mert sajnos, *bizonyos irodalompartipolitikai szempontokat még ilyen hatalmas eseménykor sem tudunk levetkezni.* Sajnosan nélkülözzük *Beöthy* nyilatkozatát, melynek megtételében a pillanatnyi rosszulléte akadályozta.

Rákosi Jenő

— Nem ünnepség kell a magyarságnak ma, hanem munka. E rettenősen szétmetélt ország nem tósztokat, cécókat, hanem fürge, se-rény, komoly, kitarító és teremtő munkát vár a fiaitól. Ha ünnepeljük Petőfit, történiék ez olyan formában, mely a munka géniuszának a diadala. *Tanuljuk meg Petőfitől, hogy a hazaszeretnek az a legigazibb megnyilvánulása, ha nemzetünkért dolgozunk.* Ugy vélem, az lesz a legszebb Petőfi-ünnepünk, ha a jövő jubileumi év alatt derekasabban markolja meg ki-ki a maga mestersége szerszámát, a földműves az ekaszarvát, író a

tollát, iparos a kalapácsot. *Üdvös volna ha azokat az ünnepségeket, melyeket rendezni fognak országsszerte, egy centrális, mindeneket egységes irányítaná, hogy megadja azok egységes jellegét.* Az, amit a Petőfi-Társaság akar rendezni, regények alkalmi szindarabok, aktuális novellák megírása, az a Petőfi ünnep-lése grandiózus gondolatának paródiája csupán. Egy önképzőkör tesz ilyeneket. Végzetesen kísért

nálunk ilyen alkalmakkor az, hogy míg egyrészt egyesek saját szemeyük előretolását és szerepeltetését akarják elérni, másrészt a nagy tömegek nem látnak semmit, csak a jubileumok szokott elesépeit külsőségeit s ezeknek a számára a jövő év nem is jelentene mást, mint futó hangulatot. *De cécóra nincs szükség és stréberekre sincsen szükség.* Akad majd mégis egy bizonyos százalék, amely maradandó kincsel fog bucsut-venni a centennárium esztendejétől, mert ezek a kevesek lelki drágagyöngyöket lelnek benne.

— Petőfit oda kell adni a magyar népnek, jó, izléses, beszédes kiadásban, mert *Petőfinél szebben senki sem tudja dicőíteni és megismertetni Petőfit.*

— A levagdalt országrészek magyarsága? — ha nem fogják torkon, meg fog szólalni magától.

Berzeviczy Albert

— Semmi tudomásom nincs egyelőre arról, hogy Petőfi centennáriumának országos megünnepelésére központi intézőbizottság alakul. Kulturintézményeink mindegyike, így a Tudományos Akadémia, Kisfaludy-Társaság, Petőfi-Társaság legjobb erőinek sorompóba-állításával fog egy ünnepi diszülés keretein belül áldozni Petőfi halhatatlan emlékének, beszéddel, ódával dicsőítik a nemzet tündöklő lantosát. Legyen minél több Petőfi-ünnep. Ünnepeljük őt az iskolagyerekek és az ősz tu-

csorok egyaránt. Az ötlet, hogy e nagy nemzeti ünnep alkalmából megfelelő Petőfi-kiadásról gondoskodjunk, mellyel elárasztanánk az egész országot, ellátnánk minden magyar házat, nagyon szép és magasztos terv, de kétségkívül nagy anyagi áldozatot jelent.

— Hogy miképpen lehetne az elszakított részek magyarságát belevonni az ünneplésbe? — nehéz kérdés s csaknem megoldhatatlannak tetszik előttem. Az bizonyos, hogy a Petőfi centennárium magasan kiemelkedő világirodalmi ünnepi esemény, az elszakított részek magyarságát pedig a trianoni békeben lefektetett kisebbségi jogok alapján is megilleti az, hogy résztvegyen, rendezhessen Petőfi-ünnepségeket. Mily gyönyörű is volna az, ha Kassán, Kolozsváron, Pozsonyban, Temesvároton, a többi, idegen kézbe került magyar nagyvárosban ugyanabban az órában Petőfiről szólnának magyar ajkúak. Sajnos, nagyon kétes, hogy ezt az ottani uralom megengedné-e. Ami pedig azt a kérdést illeti, hogy a Petőfi-ünnepel kapcsolatos irodalmi műveket eljuttathatnánk hozzájuk, arra a szomorú esetre hivatkozom, hogy még az Akadémia legutóbbi éveinek tiszára tudományosságú magyarnyelvű kiadványait sem engedték be a parancsszavuk alatt álló területekre az oláhok, szerbek, csehek. Ebben az ügyben az Akadémia már fölirattal is fordult a magyar kormányhoz és kérte, hasson oda diplomáciai úton, hogy e lehetetlen állapotok végre megszűnjenek.

Herczeg Ferenc

— Petőfi annyira nemzeti költő, hogy ünneplése igazi nemzeti ügy. Az országos bizottságban helyet kell adni az írók mellett a magyarság minden rétegének, főleg az ifjuságnak, amelynek mindenkor képviselője volt, a katonáknak, akikkel együtt harcolt és meghalt, a magyar népnek, melyet olyan jól ismert és olyan nagyon szeretett és az ipari munkásságnak, melynek ma is a legkedvesebbik magyar költője.

— Attól tartok, a magyar földön osztozkodó idegen államok a maguk területén nehézségeket fognak támasztani a Petőfi-ünneplésnek. Az ő szempontjukból ezt meg is lehet érteni, hiszen Petőfi oly markáns és tökéletes képviselője a

magyar Gondolatnak, hogy maga felér egy hadseregnek. De ha el is tiltják a perifériákon a Petőfi napot, azért ott is meg fogják ünnepelni. Nem kell hozzá egyéb, mint idejében megjelölni azt a napot és azt az órát, midőn minden magyar a határokon innen és túl egy Petőfi-verset olvas vagy legalább is Petőfihez emeli gondolatát.

— *Petőfit nem akkor ünnepeljük meg, legméltóbban, ha mi szólunk hozzá, hanem akkor, ha őt szólattatjuk meg. Tehát olcsó, de igazán olcsó, népies Petőfi-kiadásokat kérünk, a színházakban, az iskolákban, az irodalmi társaságokban pedig Petőfi-szavakat.*

Heinrich Gusztáv

Minél többféle módon ünnepeljük Petőfit, annál jobb. Szerintem, ha egy nagy országos centrális bizottság alakulna, ennek a tevékenysége kimerülne abban, hogy egy díszülést rendezne és azzal fuccs. Ha ellenben a zöszes nagy irodalmi kulturintézmények, iskolák különböző időszakban áldoznak a Petőfi-kegyeletnek, ezáltal állandóan ébrentartják a Petőfi-kultusz szellemét. Egy jó Petőfi-kiadás volna a legfontosabb különben, amely egy-két koronába kerülne. Ehhez természetesen kellene vagy két millió korona, de azt hiszem, ha csak a TÉBÉ-hez fordulnánk is, az a legnagyobb szíveséggel és áldozatkészséggel ajánlaná föl ezt az összeget. A nagy költőt méltató igazán tartalmas és megfelelő tudományos munká megjelenése is igen üdvös volna. Ugy tudom, fiatal irodalomtörténetíróink legtehetségesebb tagja, Horváth János irt is egy kritikai Petőfi-életrajzot, reméljük, hogy ez a munka, megjelenvén a centennárium évében, Petőfi-irodalmunk igazi nyeresége lesz. A népszerű olcsó Petőfi-kiadás sajtó alá rendezésére is véleményem szerint Horváth

váth János a leghivatottabb. Az, amit a Petőfi-Társaság tervez, Petőfi-regény, Petőfi-dráma és Petőfi novellák megírása, az nem egyéb mint e páratlan irodalmi ünnep gondolatának kifarukozása. Az a baj, hogy ilyenkor mindig akadnak szereplési viszketettségben szenvedők, smirkászok, kik fürgén ajánlkoznak és kiabálnak, a többiben rendszeren nincs meg a kellő bátorság ahhoz, hogy a szemükbe vágják azt, hogy számárságot beszélnek és leüssék őket. Ami az elszakadt részek magyarságának az ünneplésbe való belevonását illeti, ez politikai dolog. A kormánynak kellene föllépnie, Bethler miniszterelnöknek és Bánffy külügyminiszternek, hogy a csehek, szerbek, oláhok ne akadályozzák meg ennek az irodalmi ünnepnek a megszállott részek magyarsága általi megtartását. Hiszem, hogy a kormány diplomáciai lépésének meglesz a maga sikere.

Ferenzy Zoltán

— Tudom, Petőfi centennáriumának legfontosabb momentuma az volna, ha egy hibátlan és minden ízében megkapó Petőfi-kiadást bocsáthatnánk a nemzet olvasóasztalára, ha nem is teljesen ingyen, de öt-tíz koronás alacsony áron, mert míg egyrészt a régi olcsó és jó Petőfi-kiadások már teljesen eltűntek a könyvpiacról, a most napvilágot látott Vojnovich-féle Petőfi 480 korona, ilyen drága könyvvel pedig nem lehet népszerűsíteni. A Petőfi-Társaság tervbe is vette még régebben, hogy megajándékozza a nagyközönséget ezzel az olcsó Petőfivel, csak hogy egy ilyen vállalkozás kétmillió koronába kerül, ehhez pedig a társaságnak pénze nincs. Ugy akartuk megoldani a kérdést, hogy Hegedüs Loránt kimenjen Amerikába, propaganda körúton adakozásra szólítva föl az amerikai magyarságot; ezen az úton 50,000 dollár bevételre számítottunk. Sajnos, Hegedüs Loránt ma beteg. A legcélravező

Közn nyamt. XX. cs. 23. sz.

több az volna, ha egy kiadói szindikátus alafőfi-Társaság több helyre leküldi az ünnepségszolgálatulna a Petőfi-kiadásra s ez a szindikátus a ma ben való részvételre a tagjait. gyarság egyetemességének áldozatkészségére tá. Ami az elszakított magyar testvérek belevomaszkodnék. Bizonyos, hogy igen sokan foglalkozását illeti, biztos vagyok benne, hogy Kézdiváalkalmi művelőkkel előállni Petőfi százéves szülesárhelyt, Kolozsvárott, Kassán, Pozsonyban, a tési évfordulóján, megjósolom, az életrajzoknak megszállott részek nemzeti érzéseinek fókuszaitanulmányoknak, értekezéseknek, kritikai méltatában ki fog törni a magyarság lelkéből a Petőfi-tásoknak özőnve szakad ránk a jövő évben ünneplés trombitaszava.

Negyessy László

— A jövő évi országos Petőfi-ünnepségnek nagyszabásúnak kell lennie. Régi irodalmi és tudományos vezető intézményeink mellett, mint az Akadémia, Kisfaludy- és Petőfi-Társaság, összes kaszinóink, főiskoláink, iskoláink, a szabadlyceumok, a szabad oktatási szervek a maguk képessége szerint bizonyonnyal áldozni fognak a Petőfi-kegyeletnek, hiszen Petőfi olyan szellem, aki minden művelődési kört érdekel és mindenkire közel áll. Az ő eszméit, gondolatait minél inkább közkinccsé kell tenni. A népbe kell belevinni a Petőfi-kultuszt, mert a XIX. század nagy mulasztása és vétke ezen a téren az a körülmény, hogy részben kiadói érdekből, részben politikából — a Bach-korszakra gondolok különösen — nem teremtették meg a magyar nép minden rétegében Petőfinek a lelkekbe és szívekbe gyökeredző kultúráját. Ha átitatózott volna a magyarság egyetemességének lelke Petőfi szellemével, szilárdul hiszem, minden másképp történt volna és ma a nemzet nem állana itt. Hogy miképpen ünne-

pelhetjük meg legméltóbban Petőfi centennáriumát? — egy ünnep sem válik termékenyítő ünnepé, ha csupán külső díszekkel ünnepelnek, hanem csak akkor, ha azon nagy ember alakjának, akiről emlékezünk, az ismeretét terjeszti és mélyíti. Tudósaink, íróink, művészeink mélyedjenek bele Petőfi lelkének kincsesházába és mindenki, akinek a gondviselés tehetőséget adott, ebben az évben legyen az ő eszméjének a hirdetője. Mindenekelőtt nagyon kívánatos volna, ha megírnák végre Petőfi méltó életrajzát, jobban mondvá kritikai méltatását, tehát lelki életrajzát, mert egy ilyen nagyszabású munkának irodalomtörténetünk hiányát érzi. Sablonos Petőfi-életrajz van elég, de ezek jobbára külsőségeket foglalnak össze, anekdotákat, riportszerű mozzanatokot Petőfi életéből. Tudtommal Beöthy Zsolt és Horváth János Petőfi-könyve kiadásra vár. Tehát Petőfiről egy jó könyv kell. Mondanom is fölösleges, hogy egy megfelelő, népszerű és amellest a viszonyokhoz képest rendkívül olcsó Petőfi-kiadás, melyet mindenki, a legszegényebb is könnyűszerrel megvehet, volna az országos ünnepség legszerencsésebb és legmaradandóbb hatású mozzanata.

— Ugy képezem, az elszakított részek magyarságát azáltal lehetne leginkább belevonni a páratlan irodalmi ünneplés szellemi körébe, ha mindazokat a szellemi kincseket, melyeket Petőfivel kapcsolatban produkálunk, eljuttatnók hozzájuk. A többit rájuk bízom.